

Ko e fakamatala mo'oni ke tomu'a 'ilo kae malu mei he vela'

Ke mateuteu ki he hoko ha vela

Ko e mateuteu mo e ta'ofi 'o e faingata'a' ko e ongo kī ia ki he malu 'a e 'ātakai 'o e nofo'. 'Oku totonu ke 'i ai 'a e palani hao mei he vela' 'a e 'api kotoa pē mo e feitu'u fakataha'anga'. 'I he ngāue'anga' 'oku 'iai 'a e lao 'a e mo'ui mo e malu mei he fakatu'utāmaki 'oku pule'i 'aki 'a e ngaahi pisinisi kātoa mo e ngaahi kautaha' ke 'i ai 'enau founa hola mei he vela' pea 'oku pau ke toutou sivi'i 'a e ngaahi founa ko eni'. Kā 'i 'api' 'oku tau fakafalala pē ki he ngaahi fāmili' ke nau fakahoko 'a e fatongia ko eni'.

Fakapapau'i 'oku 'ilo 'e he toko taha kotoa 'i 'api:

- Ke totolo 'i lalo 'i he 'ahu
- Ngaahi founa kehe 'o e hū ki tu'a mei he loki kotoa pē 'i he fale'
- Founa hono fakaava 'o e ngaahi matapā' mo e ngaahi matapā sio'ata'
- Fetu'utaki ki he Kautaha Tāmatafi' - 000
- Feitu'u ke fakataha ki ai 'a e fāmili 'i he'enau a'u ki tu'a (hangē ko e puha meili')
- Toutou fakamanatu 'a e founa hao mei he vela' ko e kī ia, 'oku totonu ke fai tu'o taha 'i he māhina

Ke mateuteu ki ha vela

- Ko e me'a fakatokanga 'ahu pē 'oku ngāue' 'oku ne fakahaofi 'a e mo'ui'. Tokanga'i ke 'oua 'e efua 'a e me'a fakatokanga 'ahu' pea fetongi 'a e maka hili 'a e ngaahi mahina 'oku fakalōlōa ai 'e 'aho'
- Sivi'i ho'o mīsini fakatokanga 'ahu' 'i he uike kotoa pē pea holoholo'i 'a e efu 'o tu'o taha hē mahina
- Tokanga'i ko e fānau iiki hifo 'i he ta'u 5' 'oku 'ikai ke nau fa'a ongo'i 'enautolu 'a e tatangi 'a e me'a fakatokanga 'ahu'
- Tauhi ha sipi mo/pē ha mīsini tamateafi 'i peito pea fakamahino'i 'oku 'ilo hono ngāue'aki'
- Tauhi 'a e sipi' mo e mīsini tāmatafi 'i he vaha'a 'o e feitu'u 'oku ngali ke hoko ai hā vela' pea mo e hū'anga ki tu'a'
- Fokotu'u ha me'a kamosi malu – ke fokotu'u eni 'e he toko taha ngāue 'uhila 'oku lesisita
- Fa'u mo ho fāmili hā palani hola mei he vela' pea toutou fakamanatu hono ngāue'aki'

Ko e ongoongo lelei'...

'E lava 'e he mātu'a' mo e kau tauhi' ke nau ngaohi ke maluange 'a e 'ātakai 'o e tamasi'i' 'aki 'enau 'āā ki he fakatu'utāmaki 'o e ngaahi vela', vela he vai vela' mo e afi' pea mo 'enau ngāue tokanga ke ta'ofi 'ene hoko'. 'E fa'ifa'itaki 'a e fānau ki he sīpinga 'oku ke tāa, ko ia tuku ke nau mamata ki ho'o ngāue'aki 'a e founa malu – hangē ko ho'o fokotu'u ha puipui uaea 'i mu'a 'a e tafu'anga afi'.

Ka ke manatu'i....ko e longai fānau iiki hifo he ta'u 5' 'e 'ikai mahu'inga mālie kia kinautolu ke nau hola mei ha vela pē 'e mahino kia kinautollu 'a e me'a 'oku totonu ke nau fai 'o ka hoko fakatu'upakē ha fakatu'utāmaki. 'Oku fiema'u ke manatu'i 'a e me'a ni 'e he mātu'a' mo e kau tauhi' 'i he 'enau fa'u 'a e founa hola mei ha vela 'e hoko 'i 'api.

'Oku 'oatu 'a e fakamatala ko eni mei he Kautaha Tāmatafi Pule' 'a 'Uta (CFA) mo e Poate Tāmatafi mo e Ngāue Fakatu'upakē 'a Kolo (MFB), pea fakangofua atu 'a e ngaahi natunau ni tu'unga 'i he femahino'aki 'a au mo e ongo Kautaha', te ke mātu'aki tokanga 'i he lāmi 'oku ke ngāue'aki 'a e fakamatala' ni ki he me'a 'oku ke fiema'u ki ai. Kapau 'oku 'i ai ho' lāla 'a ki he 'uhinga' 'oku ke ngāue'aki ai 'a e fakamatala', 'oku totonu ke ke kumi fale'i mei he CFA mo e MFB. 'Oku 'atā faka-hao 'a e CFA mo e MFB mei he founa ho'o fakahoko, fakalūninga'i pē te ke falala ki he ngaahi fakamatala ko eni. 'Oku 'ikai ke tali 'e he CFA mo e MFB ha mo'ua, pē ko ha mole pē ha maumau 'e hoko tupu mei he ngāue'aki 'a e fakamatala ko eni', koe'uhi ko ha ngāue hola 'aki tupu' 'i ha hamumu, fehāataki pē ta'e kākato pē ko ha toe 'uhinga pē.

Ka fiema'u hā toe fakamatala fetu'utaki ki he:

www.cfa.vic.gov.au

www.mfb.vic.gov.au

